

Ölüm Anksiyetesi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ölüm Anksiyetesi Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28062>

Özet

Ölüm Anksiyetesi Ölçeği (ÖAÖ) veya uluslararası literatürdeki adıyla Turkish Death Anxiety Scale (TDAS), Sarıkaya ve Baloğlu (2016) tarafından Türk kültürüne özgü olarak geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin ölüme, ölüm sürecine veya ölümün sonuçlarına yönelik yaklaşımları Ölüm Anksiyetesi düzeyini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, kapsamlı bir madde havuzu oluşturulması ve Türk örnekleminde güçlü Psikometrik Özellikler göstermesiyle sonuçlanmıştır.

ÖAÖ, temel olarak bireyin bilinmeyene, bedeninin yok olmasına ve sevdiklerinden ayrılmaya duyulan kaygı ve korku düzeylerini tespit etmeyi hedefler. Ölçek, özellikle klinik psikoloji ve sağlık psikolojisi alanlarında, travma, yas ve yaşam sonu bakım konularında yapılan araştırmalara önemli katkılar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ölüm Anksiyetesi, Psikometrik Özellikler, TDAS, Ölçek Geliştirme, Kaygı, Güvenirlik, Geçerlik, Türk Kültürü.

Yazarlar

Sarıkaya, Y., Baloğlu, M.

Amaç

Ölüm Anksiyetesi Ölçeği'nin temel amacı, Türk popülasyonunda Ölüm Anksiyetesi yapısını kültürel duyarlılıkla ölçebilecek, kısa, uygulanabilir ve güçlü psikometrik standartlara sahip bir araç sunmaktır. Mevcut uluslararası ölçeklerin çeviri ve adaptasyonundan ziyade, doğrudan Türk kültürünün ölüm algısını ve buna bağlı kaygılarını yansıttıkları maddelerle geliştirilmiştir.

Ölçek, araştırmacılara ve klinisyenlere, ölüm kaygısının psikolojik sağlık üzerindeki etkilerini inceleme, risk gruplarını belirleme ve ilgili müdahale programlarının etkinliğini değerlendirme imkanı tanımaktadır.

Yapı

Ölüm Anksiyetesi Ölçeği (ÖAÖ), bireyin ölüm ve ölümle ilgili süreçler karşısında yaşadığı bilişsel, duygusal ve bedensel tepkileri içeren çok boyutlu bir psikolojik yapıyı ölçmektedir. Ölüm Anksiyetesi, genellikle sadece ölüm korkusu değil; aynı zamanda bedeninin yok olması, bilinmezlik, geride kalanlar için duyulan endişe ve ölümün acı verici süreci gibi alt boyutları da içerir.

Sarıkaya ve Balolu (2016) tarafından yapılan faktör analizi çalışmaları, bu yapının kültüre özgü bileşenlerini ortaya çıkarmıştır. Ölçek, bu bileşenlerin her birini ayrı ayrı değerlendirerek kaygının genel düzeyini ve spesifik odak noktalarını analiz etmeye olanak tanır.

Geçerlik

Ölüm Anksiyetesi Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, geliştirme makalesinde (Sarıkaya & Balolu, 2016) detaylı olarak sunulmuştur. Yapı geçerliliğini saptamak amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak varsayılan faktör yapısının Türk örnekleminde iyi uyum gösterdiğini kanıtlamıştır.

Ayrıca, ÖAÖ'nün diğer ilgili psikolojik yapılarla (örneğin, genel anksiyete, depresyon ve diğer ölüm kaygısı ölçekleri) ilişkileri incelenerek ölçüt bağlantılı Geçerlik (yakınsak ve zırsak geçerlik) kanıtları sunulmuştur. Bu analizler, ölçeğin gerçekten ölüm kaygısını ölçtüğünü ve diğer yapıları ölçen araçlardan yeterince ayrıttığını göstermiştir.

Güvenirlik

Ölçek geliştirme sürecinde, ÖAÖ'nün iç tutarlılık güvenilirliği Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanarak incelenmiştir. Sarıkaya ve Balolu (2016) çalışmasında elde edilen yüksek alfa katsayısı değerleri, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve ölçeğin yüksek iç güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik çalışmaları'nın bir diğer bileşeni olarak, ölçeğin zamana karşı kararlılığı (test-tekrar test güvenilirliği) belirlemek amacıyla belirli bir zaman aralığıyla aynı örneklem üzerinde tekrar uygulanması ve elde edilen korelasyon katsayılarının yeterli düzeyde olduğu rapor edilmiştir. Bu, ölçeğin kararlı bir ölçüm aracı olduğunu doğrular.

Faktör Analizi

Ölüm Anksiyetesi Ölçeği'nin faktör yapısı, öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile belirlenmiştir. AFA, ölçeğin çok boyutlu yapısını ortaya çıkarması ve maddelerin hangi alt boyutlar altında toplandığını göstermiştir. Bu analizin ardından, farklı bir örneklem grubu üzerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir.

DFA sonuçları, ölçeğin faktör yapısının teorik beklentilere uygun olduğunu ve yeterli uyum indekslerine sahip olduğunu teyit etmiştir. Bu, ÖAÖ'nün ölüm kaygısının farklı yönlerini ölçen yapısal olarak sağlam bir araç olduğunu göstermektedir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir Türkçe ölçek geliştirilmiştir.)

Format: Genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme formatı kullanılarak yanıtlanır (Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a kadar).

Mevcut Diller: Türkçe (Turkish)

Popülasyon Grubu: Yetkinler, özellikle üniversite öğrencileri ve genel popülasyon.

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri.

Popülasyon Detayları: Ölçeğin geliştirme çalışmaları genellikle Türkiye'deki üniversite öğrencileri ve çeşitli demografik özelliklere sahip yetkinler üzerinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulamasına uygun, öz bildirimli bir ölçektir.

Anahtar Kelimeler

Öz Bildirim Ölçeği, Ölüm Korkusu, TDAS, Psikolojik Değerlendirme, Yetkin Psikolojisi, Likert Ölçeği, Faktör Analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Mevcut değil.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Mustafa Baloğlu: baloglu@hacettepe.edu.tr

Yazışma Adresi: Mustafa Baloğlu (Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara, Türkiye)

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Sarıkaya ve Baloğlu tarafından 2016 yılında bilimsel literatüre sunulmuştur.

Test Yılı: 2016

Çinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle yazarlardan izin alınması gerektirir. Kullanım şartları için sorumlu yazar Mustafa Baloğlu ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Sarıkaya, Y., & Balolu, M. (2016). The development and psychometric properties of the Turkish Death Anxiety Scale (TDAS). *Death Studies*, 40(7), 419-431. <http://dx.doi.org/10.1080/07481187.2016.1158752>

Ölçeğin orijinal geliştirme makalesine ait PDF dosyası buradan indirilebilir: [turkish-death-anxiety-scale-tdas-toad.pdf](http://www.turkish-death-anxiety-scale-tdas-toad.pdf)

Ölüm Anksiyetesi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelere erişim için yukarıda belirtilen referans makaleye başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM